

Załącznik nr 3

Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu
Departament Zarządzania Funduszami i Projektami Unijnymi

**Szczegółowy opis przedmiotu zamówienia
na wykonanie badania ewaluacyjnego pt.**

**„Realizacja zobowiązań wynikających z dyrektyw UE w zakresie zrównoważonego rozwoju
poprzez działania współfinansowane z Regionalnego Programu Operacyjnego
Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013”**

Spis treści

1. Wstęp i uzasadnienie badania	2
2. Odbiorcy badania	5
3. Cel badania	3
4. Obszary badawcze i zakres ich analizy.....	3
5. Zakres ewaluacji	7
6. Metodologia i sposób organizacji badania	9
7. Główne kryteria ewaluacyjne	10
8. Zakres głównych zadań Wykonawcy badania	11
9. Realizacja badania	11
10. Wymagania dotyczące raportów.....	16
11. Finansowanie projektu	20

1 . Wstęp i uzasadnienie badania

Postanowienia Traktatu Akcesyjnego, który Polska podpisała przystępując do Wspólnoty Europejskiej, nałożyły na nią szereg zobowiązań, w tym w sektorze środowiska. Do najistotniejszych należą wymogi w zakresie: ścieków, wody, odpadów, energii (ze źródeł odnawialnych i efektywności energetycznej), ochrony powietrza, hałasu oraz bioróżnorodności.

Z zapisów traktatu wynika również konieczność dostosowania w zakresie ochrony środowiska i ochrony przyrody zapisów prawa polskiego do prawa unijnego. W związku z tym Polska zobowiązana jest do realizacji postanowień następujących dyrektyw szczegółowych Unii Europejskiej:

- Dyrektywa Rady 91/271/EWG z dnia 21 maja 1991 r. dotycząca oczyszczania ścieków komunalnych;
- Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie Polityki wodnej;
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylająca niektóre dyrektywy;
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych zmieniająca i w następstwie uchylająca dyrektywy 2001/77/WE oraz 2003/30/WE;
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystsze powietrze dla Europy;
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2002/49/WE z dnia 25 czerwca 2002 r. odnosząca się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku;
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/14/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa;
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory.

Jednym z instrumentów finansowych wspomagających realizację wymogów dyrektyw Unii Europejskiej jest Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013. Realizacja RPO WK-P wiąże się nie tylko z efektami gospodarczymi i społecznymi, na które jest ukierunkowany, ale także ze skutkami w środowisku przyrodniczym.

Celem strategicznym RPO WK-P na lata 2007-2013, jest *poprawa konkurencyjności województwa oraz zapewnienie spójności społeczno-gospodarczej i przestrzennej jego obszaru*, a wśród działań ukierunkowanych na osiągnięcie tego celu program uwzględnia m. in. działania mające na celu poprawę stanu środowiska przyrodniczego. Realizacja przedsięwzięć w ramach RPO WK-P na lata 2007-2013 w odniesieniu do ochrony środowiska i ochrony przyrody regionu powinna być zgodna z horyzontalną **zasadą zrównoważonego rozwoju**. Efektem ekologicznym natomiast będzie zachowanie zasobów i walorów środowiska przyrodniczego dla przyszłych pokoleń oraz właściwe funkcjonowanie ekosystemów przyrodniczych województwa. Ponadto realizacja celów przyjętych w programie powinna umożliwić osiągnięcie standardów określonych dyrektywami UE (zgodnie z zapisami w RPO WK-P, projekty współfinansowane w ramach programu operacyjnego będą w pełni zgodne z postanowieniami dyrektyw m.in: siedliskowej i ptasiej).

O środki na współfinansowanie projektów o charakterze prośrodowiskowym można ubiegać się w ramach **Osi priorytetowej 2. Zachowanie i racjonalne użytkowanie środowiska**. Celem działań możliwych do zrealizowania w ramach tej osi jest poprawa jakości środowiska przyrodniczego, ograniczenie zanieczyszczeń powietrza, racjonalne gospodarowanie odpadami, zwiększenie udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, zapobieganie zagrożeniom naturalnym oraz ochrona i promocja zasobów przyrodniczych. Ponadto jako uzupełnienie działań mających na celu ochronę środowiska naturalnego występuje tu również wsparcie dla zadań z zakresu skutecznego prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków zagrożeń naturalnych oraz przeciwdziałania poważnym awariom.

W ramach osi 2. wyróżniamy następujące działania:

- 2.1. Rozwój infrastruktury wodno-ściekowej
- 2.2. Gospodarka odpadami
- 2.3. Rozwój infrastruktury w zakresie ochrony powietrza
- 2.4. Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku
- 2.5. Rozwój infrastruktury bezpieczeństwa powodziowego i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska
- 2.6. Ochrona i promocja zasobów przyrodniczych.

Ponadto, o wsparcie dla projektów, które pośrednio przyczyniają się do ochrony środowiska i ochrony przyrody, można ubiegać się w ramach następujących działań¹:

- 1.1 Infrastruktura drogowa
- 1.2 Infrastruktura transportu drogowego
- 1.3 Infrastruktura kolejowa
- 5.3 Wspieranie przedsiębiorstw w zakresie dostosowania do wymogów ochrony środowiska
- 6.1 Rozwój usług turystycznych w oparciu o zasoby przyrodnicze.

Realizacja RPO WK-P powiązana jest również z promocją technologii przyjaznych dla środowiska przyrodniczego, energooszczędnych, ograniczających zmiany klimatyczne, wykorzystujące potencjał odnawialnych źródeł energii podczas przygotowywania, selekcji oraz wdrażania projektów.

W związku z powyższym niniejsze badanie ewaluacyjne ma na celu określenie wpływu projektów współfinansowanych z RPO WK-P na działania związane z ochroną środowiska i ochroną przyrody. Badanie pozwoli ocenić jak, oraz w jakim stopniu program operacyjny realizuje zobowiązania wynikające z dyrektyw UE w obszarze ochrony środowiska, ochrony przyrody, gospodarki wodnej i odpadowej oraz w zakresie zrównoważonego rozwoju.

Wyniki zrealizowanego badania zostaną wykorzystane przez Instytucję Zarządzającą RPO WK-P w pracach nad sprawozdawczością programu oraz planowaniem przyszłych działań z zakresu ochrony środowiska i ochrony przyrody w latach 2014-2020. Ponadto wyniki badania planuje się uwzględnić podczas negocjacji z Komisją Europejską kujawsko-pomorskiego regionalnego programu operacyjnego na lata 2014-2020 oraz w trakcie procesu zamykania obecnej perspektywy 2007-2013. Finalnym produktem badania będzie opracowany zestaw wniosków i rekomendacji sformułowanych w ramach procesu oceny.

¹ Na potrzeby badania ewaluacyjnego analizie poddane zostaną wybrane kategorie interwencji, szczegółowo wymienione w punkcie 4a, których realizacja ma istotny wpływ na środowisko oraz jego ochronę.

2. Odbiorcy badania

Bezpośredni: Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego (IZ RPO), Wydział Zarządzania RPO Departamentu Zarządzania Funduszami i Projektami Unijnymi,

Pośredni: Beneficjenci RPO WK-P.

3. Cel badania

Celem głównym badania jest ocena stopnia realizacji zobowiązań wynikających z dyrektyw UE w obszarze ochrony środowiska, ochrony przyrody, gospodarki wodnej i odpadowej oraz w zakresie zrównoważonego rozwoju poprzez zadania realizowane w ramach RPO WK-P na lata 2007-2013.

4. Obszary badawcze i zakres ich analizy

W ramach badania zakłada się realizację szeregu analiz, ocen w następujących obszarach badawczych:

a) Ocena wpływu RPO WK-P na realizację wymogów dyrektyw UE w obszarze zrównoważonego rozwoju

Wykonawca, mając na uwadze zakres tematyczny badania przeanalizuje projekty współfinansowane z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko - Pomorskiego na lata 2007-2013 w ramach następujących działań oraz przypisanym im kategoriom interwencji:

Działania RPO WK-P na lata 2007-2013		Kategoria interwencji	
Numer Działania	Nazwa	Numer Kategorii interwencji	Nazwa
Oś priorytetowa 1. Rozwój infrastruktury technicznej			
1.1.	Infrastruktura drogowa	24	Ścieżki rowerowe
1.2.	Infrastruktura transportu publicznego	25 28	Transport miejski Inteligentne systemy transportu
1.3.	Infrastruktura kolejowa	16 18	Kolej Tabor kolejowy
Oś priorytetowa 2. Zachowanie i racjonalne użytkowanie środowiska			
2.1.	Rozwój infrastruktury wodno-ściekowej	46	Oczyszczanie ścieków
2.2.	Gospodarka odpadami	44	Gospodarka odpadami komunalnymi

			i przemysłowymi
2.3.	Rozwój infrastruktury w zakresie ochrony powietrza	43	Efektywność energetyczna, produkcja skojarzona (kogeneracja), zarządzanie energią
	Rozwój infrastruktury w zakresie ochrony powietrza	47	Jakość powietrza
	Rozwój infrastruktury w zakresie ochrony powietrza	48	Zintegrowany system zapobiegania i kontroli zanieczyszczeń
2.4.	Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku	35	Gaz ziemny
	Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku	40	Energia odnawialna: słoneczna
		41	Energia odnawialna: biomasa
		42	Energia odnawialna: hydroelektryczna, geotermalna i pozostałe
2.5.	Rozwój infrastruktury bezpieczeństwa powodziowego i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska	53	Zapobieganie zagrożeniom naturalnym i technologicznym (w tym opracowanie i wdrażanie planów i instrumentów zapobiegania i zarządzania zagrożeniami)
	Rozwój infrastruktury bezpieczeństwa powodziowego i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska	54	Inne działania na rzecz ochrony środowiska i zapobiegania zagrożeniom
2.6.	Ochrona i promocja zasobów przyrodniczych	51	Promowanie bioróżnorodności i ochrony przyrody (w tym NATURA 2000)
Oś priorytetowa 5. Wzmocnienie konkurencyjności przedsiębiorstw			
5.3.	Wspieranie przedsiębiorstw w zakresie dostosowania do wymogów ochrony środowiska	6	Wsparcie na rzecz MŚP w zakresie promocji produktów i procesów przyjaznych dla środowiska
Oś priorytetowa 6. Wsparcie rozwoju turystyki			
6.1.	Rozwój usług turystycznych w oparciu o zasoby przyrodnicze	55	Promowanie walorów przyrodniczych
		56	Ochrona i waloryzacja dziedzictwa przyrodniczego

Zadaniem Wykonawcy będzie przeanalizowanie wszystkich wskazanych przez Zamawiającego projektów realizowanych w ramach ww. działań. Wykonawca, w oparciu o dokumentację projektową otrzymaną od Zamawiającego, oceni zapisy projektów pod kątem środowiskowym tj. sprawdzi czy zadania realizowane w ramach danego projektu mają wpływ z jednej strony na zminimalizowanie lub

ograniczenie negatywnego oddziaływania na środowisko oraz z drugiej strony na jego ochronę. Na tej podstawie Wykonawca określi, które projekty miały wpływ na wypełnienie zobowiązań zapisanych w poszczególnych dyrektywach.

Analizy dokonane zostaną pod kątem założeń projektowych, stanu prac nad wdrażanymi projektami, efektów realizacji projektów oraz wpływu projektów na realizację działań z zakresu ochrony środowiska i przyrody. Od wykonawcy oczekuje się w tym aspekcie przede wszystkim dokonania oceny jakościowej powyższego zagadnienia.

Liczba projektów wybranych do analizy, wg stanu na 1.08.2013 r. wynosi 197. Przewiduje się jednak, że w związku z prowadzonymi oraz planowanymi naborami w ramach działań : 1.2., 2.3., 2.5., 2.6. oraz 5.3. liczba projektów może się zwiększyć. Podstawą prowadzonych analiz będą zapisy umów o dofinansowanie. Jako dodatkowe źródło informacji Wykonawca może wykorzystać zapisy wniosków o płatność końcową.

W oparciu o przeprowadzoną analizę realizacji wymogów dyrektyw UE Wykonawca dostarczy odpowiedzi na następujące pytania badawcze oraz poprze je odpowiednimi przykładami i zbiorczą statystyką:

Z zakresu Dyrektywy Rady 91/271/EWG z dnia 21 maja 1991 r. dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych:

1. O ile zwiększono ilość oczyszczanych ścieków?
2. O ile zwiększono przepustowość oczyszczalni?
3. Jaka została zrealizowana długość sieci kanalizacji sanitarnej (wybudowana/zmodernizowana)?

Z zakresu Dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie Polityki wodnej:

1. Czy przedsięwzięcie przyczyni się do poprawy stanu chemicznego i ekologicznego wód powierzchniowych i podziemnych? Jeśli tak to w jakiej skali i w jaki sposób?

Z zakresu Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylająca niektóre dyrektywy:

1. Czy przedsięwzięcie przyczyniło się do realizacji selektywnego zbierania oraz ponownego wykorzystania i recyklingu materiałów odpadowych? Jeśli tak to w jaki sposób?
2. Czy przedsięwzięcie przyczyniło się do ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych na składowiska? Jeśli tak to w jaki sposób?
3. Czy przedsięwzięcie przyczyniło się do realizacji zadania związanego z budową lub rozbudową składowiska? Jeśli tak to w jakim zakresie?

Z zakresu Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych zmieniająca i w następstwie uchylająca dyrektywy 2001/77/WE oraz 2003/30/WE

1. Czy przedsięwzięcie przyczyniło się do zwiększenia potencjału produkcji energii odnawialnej? Jeśli tak to o ile i w jaki sposób?
2. Czy w wyniku realizacji projektu doszło do poprawy wydajności energetycznej? Jeśli tak to o ile i jakie działania zostały podjęte?
3. Czy przedsięwzięcie przyczyniło się do ograniczenia zużycia energii? Jeśli tak to o ile i w jaki sposób?

Z zakresu Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy

1. Czy przedsięwzięcie przyczyniło się do zmniejszenia emisji dwutlenku siarki, pyłu zawieszzonego PM₁₀ i PM_{2,5}, ołowiu i tlenku węgla w powietrzu? Jeśli tak to o ile i w jaki sposób?

Z zakresu Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2002/49/WE z dnia 25 czerwca 2002 r. odnoszącej się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku:

1. Czy przedsięwzięcie przyczyniło się do zmniejszenia hałasu? Jeśli tak to w jaki sposób i o ile?

Z zakresu Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/14/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa oraz Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory:

1. Czy realizacja projektu przyczyniła się do zniszczenia lub degradacji siedlisk (roślin, grzybów, ptaków, nietoperzy, zwierząt)? Jeśli tak to czy podjęto działania rekompensacyjne lub minimalizujące wpływ przedsięwzięcia na siedliska?
2. Czy projekt był realizowany na obszarach objętych ochroną, w tym na obszarach Natura 2000?

Ważnym elementem tej części analizy będzie również udzielenie odpowiedzi na poniższe pytania badawcze:

1. Czy w zrealizowanych projektach dostrzega się i jak adresuje wyzwania środowiskowe w zakresie zatrzymania utraty bioróżnorodności, walki ze zmianami klimatycznymi (w tym łagodzenie i adaptacja do zmian) oraz efektywnego wykorzystania zasobów?
2. Czy i w jakiej skali badane projekty realizowały zagadnienia z zakresu:
 - Wsparcia ochrony przyrody i edukacji ekologicznej,
 - Transportu przyjaznego środowisku (transport kolejowy, transport miejski, ścieżki rowerowe),
 - Efektywności ekologicznej,
 - Odnawialnych źródeł energii,
 - Gospodarki ściekowej,
 - Gospodarki odpadami,
 - Wsparcia gospodarki wodnej?
3. Czy alokacja przewidziana w RPO WK-P na lata 2007-2013 była adekwatna do potrzeb i możliwości beneficjentów, realizujących projekty w obszarze środowiskowym?

b) Identyfikacja problemów i zagrożeń w realizacji wymogów dyrektyw UE w ramach RPO WK-P na lata 2007-2013

Wykonawca, w oparciu o przeprowadzoną analizę projektów w ramach pierwszego obszaru badawczego, dokona ogólnej oceny podjętych przez beneficjentów działań, przyczyniających się do realizacji wymogów wynikających z dyrektyw UE. Następnie dokona identyfikacji potencjalnych zagrożeń i problemów w ich wypełnieniu oraz wskaże czynniki, które mogą mieć lub miały wpływ na ich dotychczasową realizację. Uzupełnieniem przeprowadzonej analizy będą przykłady tzw. dobrych praktyk, które okazały się najbardziej skuteczne i szczególnie przyczyniły się do realizacji dyrektyw UE.

Na zakończenie Wykonawca przeanalizuje, czy dotychczasowy kierunek działań, w zakresie wsparcia ochrony środowiska i ochrony przyrody w ramach RPO WK-P na lata 2007-2013, jest adekwatny do zapisów dyrektyw UE w zakresie działań objętych badaniem.

Zaproponowane rozwiązania przyczynią się do sformułowania ostatecznych wniosków i rekomendacji z przeprowadzonego badania oraz pozwolą w przyszłości na wyeliminowanie nieskutecznych działań w zakresie ochrony środowiska i ochrony przyrody.

Szczegółowy opis obszarów badawczych i wnioski z przeprowadzonej analizy powinny dodatkowo zostać przedstawione przy wykorzystaniu szerokiej gamy środków wizualnych, takich jak tabele, wykresy, ilustracje, pozwalające również na przestrzenne ujęcie problemów.

Wykonawca w oparciu o swoje doświadczenie, mając na uwadze cel badania, może zaproponować ewentualne rozszerzenie zaproponowanych obszarów badawczych.

Do zadań Wykonawcy należy:

- Analiza oraz odpowiedź na postawione pytania badawcze oraz ewentualne zaproponowanie innych lub dodatkowych pytań w oparciu o opisane obszary badawcze;
- Przedstawienie wraz z uzasadnieniem szczegółowego zakresu analiz z możliwością rozszerzenia zaproponowanych zagadnień o nowe kwestie, które stanowią wartość dodaną badania.

5. Zakres ewaluacji

Zakres terytorialny:

Badanie obejmie swoim zasięgiem obszar województwa kujawsko-pomorskiego.

Zakres czasowy:

Badanie będzie obejmować okres od początku realizacji programu do momentu rozpoczęcia badania.

Zakres przedmiotowy:

Dla właściwego przeprowadzenia badania konieczne jest dotarcie do następujących dokumentów:

- Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013;

- Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013 (Uszczegółowienie RPO);
- Dyrektywa Rady 91/271/EWG z dnia 21 maja 1991 r. dotycząca oczyszczania ścieków komunalnych;
- Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie Polityki wodnej;
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylająca niektóre dyrektywy;
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych zmieniająca i w następstwie uchylająca dyrektywy 2001/77/WE oraz 2003/30/WE;
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystsze powietrze dla Europy;
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2002/49/WE z dnia 25 czerwca 2002 r. odnosząca się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku;
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/14/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa;
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory;
- Ewidencja udzielonego dofinansowania wg stanu na 1.08.2013 r.
- Umowy o dofinansowanie projektów i wnioski o płatność z zakresu objętego badaniem,
- Roczne i okresowe sprawozdania z realizacji RPO WK-P na lata 2007-2013 za okres od 2007 r. do I półrocza 2013 r.;
- Dane statystyczne;
- Dane monitoringowe wg stanu na 1.08.2013 (KSI SIMIK (07-13); Discoverer Oracle).

Ponadto, Wykonawca powinien zapoznać się z dostępnymi wynikami badań ewaluacyjnych oraz analiz powiązanych z obszarem, którego dotyczy badanie.

Powyższe dokumenty (nie zastrzeżone do wglądu) dostępne są na stronach internetowych www.mojregion.eu, www.kujawsko-pomorskie.pl, www.eur-lex.europa.eu oraz w siedzibie Zamawiającego.

Zakres podmiotowy:

Do właściwego przeprowadzenia badania konieczne jest dotarcie do następujących grup respondentów:

- Pracownicy IZ RPO WK-P zajmujący się zarządzaniem i wdrażaniem działań objętych badaniem;
- Pracownicy IZ RPO WK-P zajmujący się monitorowaniem, analizą i sprawozdawczością realizacji programu;
- Beneficjenci RPO WK-P działań objętych badaniem;
- Beneficjenci RPO WK-P, których projekty okazały się najbardziej efektywne pod względem ich wpływu na ochronę środowiska i ochronę przyrody.

6. Metodologia i sposób organizacji badania

Od Wykonawcy badania oczekuje się przedstawienia spójnej koncepcji realizacji badania ewaluacyjnego. Metodologia ewaluacji zastosowana przez Wykonawcę powinna umożliwić udzielenie wyczerpujących odpowiedzi na postawione pytania badawcze. W zależności od przyjętego planu dopuszczalne jest uszczegółowienie obszarów badawczych zaproponowanych przez Zamawiającego.

Wykonawca, przeprowadzając badanie, będzie korzystał z różnorodnych metod badawczych.

Zaproponowana do badania metodologia powinna obejmować:

- 1) **Analizę podstawowych dokumentów źródłowych** (Desk research), związanych z zakresem badania i wymienionych w zakresie przedmiotowym w punkcie 5.
- 2) **Wywiady telefoniczne (CATI)** – z beneficjentami RPO WK-P, których projekty będą podlegały analizie.
- 3) **Indywidualne wywiady pogłębione (IDI)** z wybranymi podmiotami, których wiedza i doświadczenie mogą okazać się pomocne w realizacji badania i tworzeniu wniosków.

- 4) **Case study** wybranych projektów, które okazały się najbardziej efektywne pod względem ich wpływu na ochronę środowiska i ochronę przyrody.

Wykonawca powinien zaproponować odpowiedni zestaw metod i technik jakościowych, jak i ilościowych. Oczekuje się także, że Wykonawca w ofercie przedstawi propozycje sposobu doboru próby badawczej, wielkość próby i opis jej struktury. Zamawiający oczekuje, że wywiady CATI zostaną zrealizowane z beneficjentami wszystkich projektów wskazanych do analizy przez Zamawiającego.

Metodologia badania ewaluacyjnego powinna być adekwatna do zaproponowanych obszarów badawczych. Jej wybór będzie miał istotny wpływ na wartość analizy i uzyskane wyniki.

Powyższe propozycje stanowią wyłącznie minimum i mogą ulec modyfikacjom w stopniu odpowiadającym potrzebom badania. Ponadto zaleca się unikania nadmiernie rozbudowanej metodologii.

Na etapie raportu metodologicznego Wykonawca zobowiązany będzie opracować projekt wszystkich proponowanych narzędzi badawczych, ewentualnych zestawień i schematów badawczych. Projekt każdego narzędzia badawczego będzie mógł podlegać modyfikacjom i/lub uzupełnieniom przed jego zastosowaniem. Ostateczna wersja narzędzia wymagała będzie akceptacji Zamawiającego.

W realizacji badania Wykonawca będzie współpracował z Zamawiającym, w szczególności z Biurem Ewaluacji RPO oraz Biurem Pełnomocnika ds. Zrównoważonego Rozwoju Departamentu Zarządzania Funduszami i Projektami Unijnymi Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu.

7. Główne kryteria ewaluacyjne

Głównymi kryteriami oceny, jakimi powinien posługiwać się Wykonawca w trakcie przeprowadzania badania będą:

- **skuteczność**, która pozwoli ocenić czy projekty zrealizowane w ramach RPO WK-P przyczyniają się do realizacji wymogów dyrektyw UE,
- **trafność**, która pozwoli ocenić w jakim stopniu działania podejmowane w ramach RPO WK-P przyczyniają się do realizacji dyrektyw UE.

8. Zakres głównych zadań Wykonawcy badania

Przeprowadzenie powyższej ewaluacji nakłada na Wykonawcę szereg zadań, do których należy m.in.:

- opracowanie metodologii, planu badania i monitoringu oraz jego realizacji,
- dobór odpowiednich narzędzi badawczych,
- realizowanie celów badania,
- zebranie danych koniecznych do analizy,
- przekazywanie Zamawiającemu udokumentowanych danych pierwotnych (transkrypcji wywiadów, wypełnionych ankiet itp.) otrzymywanych w procesie badawczym,
- prowadzenie i nadzorowanie procesu zbierania danych,
- informowanie koordynatora merytorycznego projektu o wynikach badania,
- opracowywanie propozycji zmian,
- utrzymywanie bieżącego kontaktu z pracownikami Biura Ewaluacji RPO (spotkania odpowiednio do potrzeb, kontakt telefoniczny oraz drogą elektroniczną, wyznaczenie osoby do kontaktów roboczych),
- sporządzenie końcowego raportu ewaluacyjnego,
- sporządzenie broszury informacyjnej,
- prezentacja wyników badania,
- przygotowanie materiałów informacyjnych (wydruk prezentacji, zestawień oraz broszury) dla uczestników spotkania.

9. Realizacja badania

Badanie ewaluacyjne powinno być dobrze zaplanowane, tak aby jego realizacja przebiegała sprawnie i terminowo.

1. Wykonawca powinien zaproponować harmonogram prac nad badaniem, w którym zarezerwuje odpowiedni czas na konsultacje poszczególnych etapów badania z Zamawiającym.
2. Wykonawca powinien przedstawić spójną i czytelną koncepcję badawczą, która opierać się będzie na zaproponowanym przez Zamawiającego układzie:
 - założenia badawcze zawierające elementy diagnozy sytuacji wyjściowej, uzasadnienie realizacji badania oraz logikę badania,

- metodologia badawcza zawierająca krótki opis zastosowanych metod, technik i narzędzi badawczych z uzasadnieniem przyjęcia ich do badania, dobór próby badawczej wraz z uzasadnieniem,
 - opis analizy badawczej i sposób prezentacji danych,
 - opis wystąpienia możliwych barier i trudności w realizacji badania,
 - opis instrumentów zapewniających o rzetelności prowadzonych badań,
 - sposób organizacji badania wraz z harmonogramem prac nad badaniem.
3. Projekt raportu wstępnego (metodologicznego) w formie elektronicznej, zawierającego wszystkie narzędzia badawcze zostanie przekazany Zamawiającemu w terminie nieprzekraczającym 14 dni roboczych od dnia zawarcia umowy. Projekt raportu metodologicznego zostanie skonsultowany, a następnie Wykonawca przygotuje jego ostateczną wersję zgodnie z zaproponowanym harmonogramem. Ostateczna wersja raportu metodologicznego zostanie przekazana Zamawiającemu w wersji elektronicznej i papierowej (3 egzemplarze) oraz dodatkowo na płytach CD (3 egzemplarze). Raport powinien być podpisany i opieczątowany przez kierownika zespołu badawczego lub inną uprawnioną osobę wraz z pieczętą nagłówkową Wykonawcy.
 4. W terminie nieprzekraczającym dzień **4.02.2014 r.** Wykonawca przedstawi Zamawiającemu projekt raportu końcowego w formie elektronicznej. Projekt ten zostanie przez Zamawiającego poddany konsultacjom.
 5. Na podstawie wyników przeprowadzonego badania Wykonawca przedstawi zestawienie wniosków i rekomendacji, które zaprezentuje w formie tabelarycznej określającej konkretne działania do podjęcia, horyzont czasowy i adresata. Rekomendacje powinny wynikać z rozpoznanych w trakcie badania problemów i wniosków a ich zapis powinien być jednoznaczny dla adresata i wprost wskazywać na sposób wdrożenia. Zaleca się unikanie zbyt dużej liczby propozycji rekomendacji.

W raporcie końcowym Wykonawca powinien zachować schemat tabeli zamieszczony poniżej.

Lp.	Problem	Rekomendacja	Ważność rekomendacji	Sposób wdrożenia rekomendacji	Adresat rekomendacji	Przewidywany termin realizacji rekomendacji
-----	---------	--------------	----------------------	-------------------------------	----------------------	---

6. Zamawiający zastrzega termin na wykonanie badania i przekazanie raportu końcowego do dnia **4.03.2014 r.**
7. Zamawiający przyjmie od Wykonawcy ostateczną wersję raportu końcowego w formie elektronicznej i papierowej (5 egzemplarzy) oraz dodatkowo na płytach CD (5 egzemplarzy). Ponadto Zamawiający otrzyma od Wykonawcy prezentację raportu końcowego w programie PowerPoint w formie elektronicznej i na płycie CD oraz broszurę informacyjną w formacie pdf w formie elektronicznej i wydrukowanej (1 egzemplarz), zawierającą najważniejsze wyniki otrzymane z przeprowadzonego badania.
8. Obowiązki Wykonawcy w zakresie realizacji badania oraz współpracy z Zamawiającym:
 - zaprojektowanie harmonogramu prac z uwzględnieniem czasu dla Zamawiającego na konsultacje poszczególnych etapów badania,
 - konsultowanie metodologii i narzędzi badawczych,
 - pozostawanie w stałym kontakcie z Zamawiającym (spotkania odpowiednio do potrzeb, kontakt telefoniczny oraz drogą elektroniczną, wyznaczenie osoby do kontaktów roboczych),
 - informowanie o stanie prac, pojawiających się problemach i innych zagadnieniach istotnych dla realizacji badania,
 - sporządzanie cotygodniowego krótkiego raportu o stanie prac i przysyłanie go drogą elektroniczną do Zamawiającego.
 - przedstawienie wyników badania w formie prezentacji multimedialnej na 2 spotkaniach zorganizowanych przez Zamawiającego oraz przygotowanie materiałów informacyjnych dla uczestników spotkania.
9. Realizacja badania będzie monitorowana przez Jednostkę Ewaluacyjną RPO tj. Biuro Ewaluacji RPO w Departamencie Zarządzania Funduszami i Projektami Unijnymi Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu.

10. Wymagania dotyczące raportów

Wykonawca badania będzie zobowiązany do przygotowania i skonsultowania z Zamawiającym dwóch raportów oraz broszury informacyjnej:

a. raport wstępny (metodologiczny)

Raport metodologiczny musi zawierać:

- ◆ koncepcję realizacji badania, opis metodologii badania oraz zidentyfikowane podstawowe obszary problemowe, które zostaną poddane analizie, narzędzia badawcze, plan analizy danych oraz szczegółowy harmonogram badania.

Raport metodologiczny musi spełniać następujące wymogi (kryteria):

- ◆ zgodny z zapisami Szczegółowego Opisu Przedmiotu Zamówienia i ofertą Wykonawcy,
- ◆ sporządzony w języku polskim, poprawnie pod względem stylistycznym i ortograficznym,
- ◆ informacje i dane zawarte w raporcie wolne od błędów rzeczowych i logicznych,
- ◆ uporządkowany pod względem wizualnym – formatowanie tekstu oraz rozwiązania graficzne zastosowane w sposób jednolity,
- ◆ przedmiot oraz koncepcja badania przedstawione w sposób kompletny i prawidłowy,
- ◆ prawidłowo wyszczególnione wszystkie oczekiwane przez Zamawiającego wyniki badania oraz pytania badawcze,
- ◆ metodologia opisana w pełni, w sposób szczegółowy umożliwiający stwierdzenie, że za jej pomocą cały zakres badania będzie możliwy do zrealizowania, a wszystkie oczekiwane wyniki badania będą możliwe do uzyskania,
- ◆ źródła informacji (dokumenty, respondenci itp.) adekwatne do przedmiotu badania tzn. umożliwiające uzyskanie wszystkich oczekiwanych wyników badania,
- ◆ sposób doboru próby oraz realizacji danej metody zapewniają jej prawidłową realizację tzn., że próba badawcza zostanie w pełni i w terminie wykonana,
- ◆ harmonogram realizacji badania uwzględni wszystkie zadania związane z realizacją badania, przedstawione w sposób spójny i logiczny oraz możliwe do realizacji.

Zamawiający dokona oceny raportu metodologicznego zgodnie z powyższymi wymogami metodą „spełnia”, „nie spełnia”. Nie spełnienie któregokolwiek z powyższych wymogów skutkować może stwierdzeniem nienależytego wykonania Zadania.

b. raport końcowy

Raport końcowy musi zawierać:

- ◆ streszczenie raportu w języku polskim i angielskim, zawierające najważniejsze wyniki badania oraz wnioski i rekomendacje (max. od 4 do 5 stron w formacie A4),
- ◆ spis treści,
- ◆ wprowadzenie zawierające opis przedmiotu, głównych założeń i celów badania, opis okoliczności towarzyszących badaniu,
- ◆ syntetyczny opis zastosowanej metodologii oraz źródła, które zostały wykorzystane w badaniu (opis koncepcji badania oraz ocena wykorzystanych metod badawczych),
- ◆ opis wyników badania, ich analiza i interpretacje, z wyszczególnieniem niezbędnych zmian w zastosowanych narzędziach i informacji na temat pytań badawczych,
- ◆ rozdział zawierający odpowiedzi na postawione pytania badawcze,
- ◆ zestawienie wniosków i rekomendacji (z położeniem nacisku na zjawiska wymagające poprawy oraz wskazanie dobrych przykładów i usprawnień) w tabeli uzgodnionej wcześniej z Zamawiającym,
- ◆ ocenę metody badań (w tym doboru próby, projektów ankiet i zestawienia zbiorczego),
- ◆ aneksy przedstawiające wzory ankiet/kwestionariuszy wywiadu itp. użytych w badaniu oraz dane pierwotne (transkrypcje wywiadów, wypełnione ankiety itp.) otrzymywane w procesie badawczym.

Raport końcowy musi spełniać następujące wymogi (kryteria):

- ◆ zgodny z zapisami Szczegółowego Opisu Przedmiotu Zamówienia, ofertą Wykonawcy oraz raportem metodologicznym,
- ◆ sporządzony w języku polskim (oprócz streszczenia raportu, które sporządzone zostanie w języku polskim i angielskim),
- ◆ sporządzony poprawnie pod względem stylistycznym i ortograficznym,
- ◆ informacje i dane zawarte w raporcie wolne od błędów rzeczowych i logicznych,
- ◆ uporządkowany pod względem wizualnym – formatowanie tekstu oraz rozwiązania graficzne zastosowane w sposób jednolity wpływając na czytelność i przejrzystość raportu,
- ◆ optymalna objętość (ilość stron) raportu końcowego i streszczenia – wyniki badania muszą zostać przedstawione w sposób przystępny dla jego odbiorców,

- ◆ streszczenie raportu w sposób syntetyczny przedstawia cel badania, jego zakres, zastosowaną metodologię oraz najważniejsze wyniki i rekomendacje wyływające z badania ewaluacyjnego,
- ◆ nie stanowi jedynie zreferowania (streszczenia) uzyskanych danych i odpowiedzi respondentów,
- ◆ w sposób rzetelny przedstawia wyniki badania tzn. przedstawia analizę i interpretację danych zebranych w ramach wszystkich zastosowanych metod badawczych (metod zbierania danych),
- ◆ w sposób wyczerpujący przedstawia wszystkie oczekiwane wyniki badania i odpowiedzi na wszystkie postawione pytania badawcze,
- ◆ sformułowane w raporcie wnioski poparte są przedstawionymi wynikami badania, stanowią rezultat analizy i interpretacji wyników badania przeprowadzonej przez zespół badawczy,
- ◆ do wszystkich istotnych wniosków sformułowane są rekomendacje,
- ◆ przedstawione rekomendacje wynikają w sposób logiczny z wniosków,
- ◆ rekomendacje sformułowane są w sposób precyzyjny oraz umożliwiające ich bezpośrednie zastosowanie w praktyce tzn. dokładnie i szczegółowo przedstawione są możliwe do wykonania zadania mające służyć realizacji rekomendacji.

Zamawiający dokona oceny raportu końcowego zgodnie z powyższymi wymaganiami metodą „spełnia”, „nie spełnia”. Nie spełnienie któregoś z powyższych wymogów skutkować może stwierdzeniem nienależytego wykonania Zadania.

Zaakceptowana przez Zamawiającego, ostateczna wersja raportu końcowego zostanie przygotowana i przesłana w formie elektronicznej oraz papierowej (5 egzemplarzy) wraz z płytami CD. Raport powinien być podpisany i opieczątowany przez kierownika badania lub inną uprawnioną osobę wraz z pieczęcią nagłówkową Wykonawcy. Ponadto Zamawiający otrzyma od Wykonawcy prezentację raportu końcowego w programie PowerPoint na płycie CD.

c. broszura informacyjna

Broszura informacyjna musi zawierać:

- ◆ krótki opis badania oraz jego najważniejsze wyniki, a także najważniejsze rekomendacje płynące z raportu. Broszura powinna zawierać wykresy, mapy, ewentualnie zdjęcia.

Broszura informacyjna musi spełniać następujące wymogi (kryteria):

- ◆ maksymalnie 6-stronicowe opracowanie (formatu A5) w kształcie broszury,
- ◆ napisana językiem zrozumiałym dla szerokiego grona odbiorców,
- ◆ opracowana graficznie w formie umożliwiającej jej publikację bez dodatkowych korekt.

Tak przygotowana publikacja ma zachęcić do lektury całego dokumentu.

Broszura zostanie przekazana Zamawiającemu w wersji elektronicznej i drukowanej (min. 100 egzemplarzy).

Na wszystkich dokumentach związanych z przeprowadzonym badaniem należy zamieścić logo RPO WK-P, Województwa Kujawsko-Pomorskiego i Unii Europejskiej oraz informację: *„Badanie ewaluacyjne finansowane jest ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013”*.

11. Finansowanie projektu

Badanie zostanie sfinansowane w ramach Osi Priorytetowej 8. – Pomoc Techniczna w ramach RPO WK-P na lata 2007-2013.